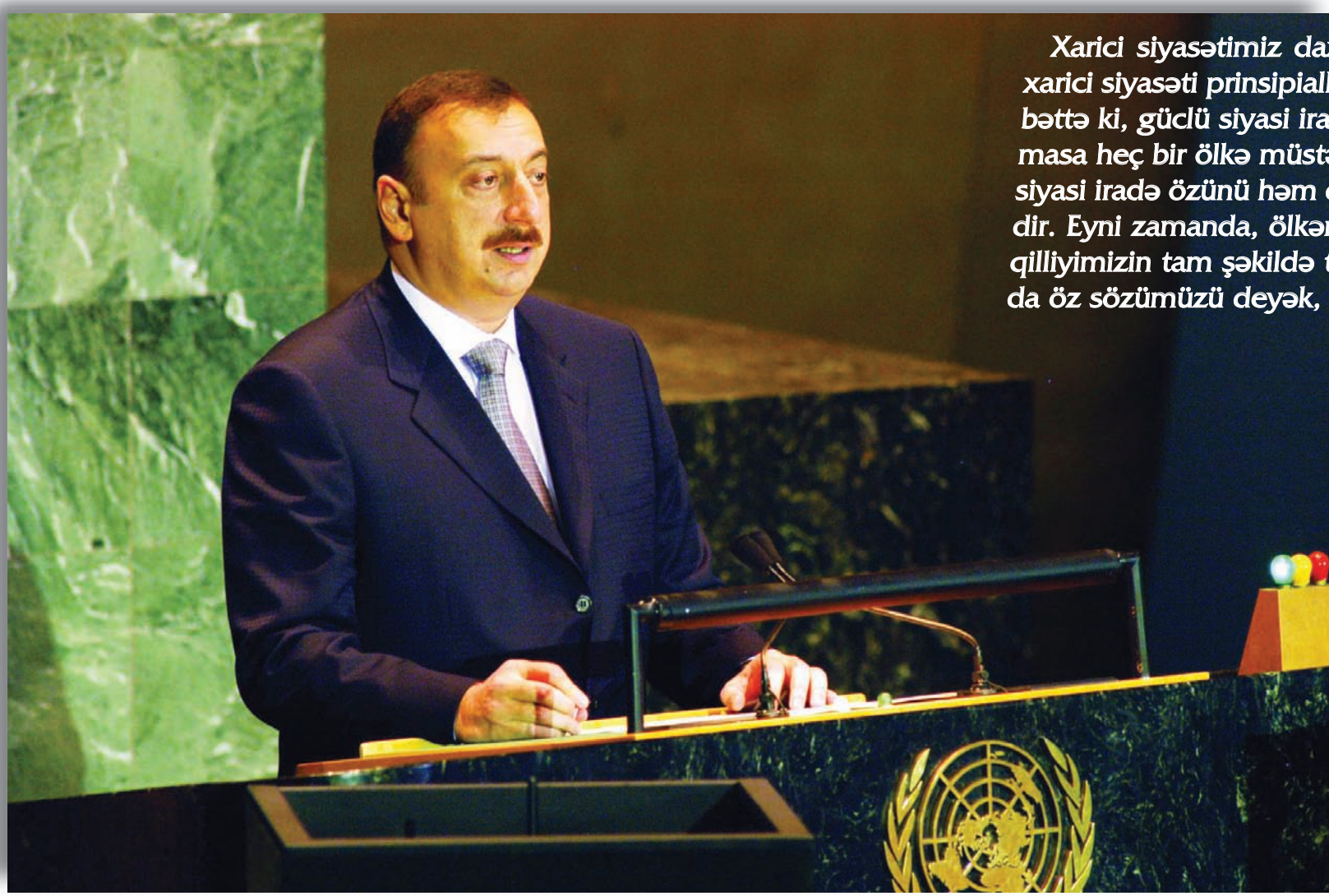

Bu gün Azərbaycan müstəqil dövlət olaraq özünəməxsus, milli maraqlarına uyğun xarici siyasət həyata keçirir. Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin yeritdiyi bu siyasətdə milli maraqlar mütləq ön planda nəzərdə tutulur. Dövlətimiz hər bir sahə ilə bağlı qərar verərkən milli maraqlarla xalqın tələbi arasında bir balans qurmağa çalışır, xarici siyasəti yürüdərkən xalqın mənafeini birmənalı olaraq öz əksini tapır. Çünki Konstitusiyada əsasna xalqımızın yaşamasına, fəaliyyətinə, ictimai-siyasi və mədəni həyatının azadlığına birmənalı olaraq təminat verilir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi 1993-2003-cü illər respublikamız üçün həlledici illər olub. Məhz həmin illərdə dövlətimizin möhkəm təməli qoyulub. Azərbaycanın istər daxili, istərsə də xarici siyasətlə bağlı strateji xətti müəyyən edilib, ölkəmiz dünya birliyinə qovuşub.

Əsasını ümummilli liderin qoyduğu və bu gün Prezident cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilən xarici siyasət strategiyası dövlətlərarası regional və beynəlxalq əlaqələrə daha fəal qatılaraq, Şərqi və Qərbi dənizlərinin sintezindən yaranmış cəhətləri özündə ehtiva edərək dünya birliyinə sıx inteqrasiya olunmaq xəttini seçib. Bu seçimi reallaşdırmaq üçün Azərbaycan dövləti bir tərəfdən dünya təcürbəsinə

əlaqələr qurarkən milli maraqlar xarici siyasətin əsas prioritetləri halına gəlir və dövlət başçısı bunu açıq şəkildə beynəlxalq sistemdə tərəfdaşlarına bildirir. Həmçinin xarici siyasətdə ölkəmizlə sərhəd qonşuları ilə olan münasibətlər də önəmli yer tutur. Bundan əlavə, beynəlxalq təşkilatlara, layihələrə qoşulma, regionda baş verən hadisələrə mü-

böyük enerji ehtiyatlarına və layihələrə malik olan Azərbaycan üçün arzuolunmaz haldır. 44 günlük müharibədə əldə etdiyimiz parlaq Qələbdən sonra Cənubi Qafqazda yaranmış yeni reallıqlar nöqtəyi-nəzərdən də bu, Azərbaycan dövlətini qane edə bilməz. Çünki bu zaman təkcə ölkəmizin suverenliyi və milli təhlükəsizliyi təhdid altına düş-

minatı istiqamətində atdığı çox kombineziyalı siyasi gedişləri heyrənləndirir. Nəzərə almaq lazımdır ki, enerji təhlükəsizliyi dünyanın aparıcı dövlətlərinin milli təhlükəsizlik strategiyasının həlledici elementi statusunda çıxır. Bu baxımdan bir sıra nüfuzlu ekspertlərin "Müasir dünya-nın siyasi mənzərəsi daha hərbi bloklara mənsubiyətlə yox,

Xarici siyasətimiz daxili siyasətimizin davamıdır. Bu gün Azərbaycanın xarici siyasət prinsipliliyi və müstəqilliyi ilə seçilir. Bunun əsas səbəbi, əlbəttə ki, güclü siyasi iradənin mövcudluğudur. Çünki güclü siyasi iradə olmasa heç bir ölkə müstəqil siyasət apara bilməz. Bu siyasi iradə vardır. Bu siyasi iradə özünü həm daxili, həm xarici siyasət məsələlərində göstərmişdir. Eyni zamanda, ölkəmizin uğurlu inkişafı və son illərdə iqtisadi müstəqilliyimizin tam şəkildə təmin olunması bizə imkan verir ki, xarici arenada da öz sözü müdaxilə edək, öz maraqlarımızı müdafiə edək.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

reallığı ilə bağlıdır. Bu statusuna tam adekvat olaraq İlham Əliyev həm daxili, həm də xarici siyasət kursunun həyata keçirilməsi prosesində dərin zəka, iti fəhm, analitik və innovativ düşüncə tərzini, sistemli analiz qabiliyyətini, prinsiplilik və qətiyyət nümayiş etdirir. Hər dövlət başçısına nəsihət olmayan bu unikal şəxsi keyfiyyətlərin daşıyıcısı olan Prezident İlham Əliyev harada çıxış etməsindən və mövqə bildirməsindən asılı olmayaraq, şahmat dili ilə desək, həmişə ağı fiquurlarla oynayıb və artıq start vəziyyətində qarşı tərəf və ya tərəflər üzərində ilkin üstünlüyünü təmin etmişdir.

Prezident İlham Əliyevin bütün diplomatik addımları milli maraqlardan çıxış etməklə zərgər dəqiqliyi ilə hesablanmışdır. Belə unikal və uzaqgedən siyasət məqsəd daşıyan addımlardan birini cənab İlham Əliyev 2011-ci ilin iyun ayında reallaşdırıb. Azərbaycan Qoşulma Hərəkatına üzv oldu. Ehtiva edək ki, bir çoxları cənab Prezidentin bu siyasi gedişinin arxasında əslin-

bərliyi ilə NATO-nun Avropadakı Müttəfiq Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı Tod Uolters arasında və nəhayət, 2019-cu ilin noyabr ayında Rusiya Müdafiə nazirinin birinci müavini, ordu generalı Valeri Gerasimov və NATO-nun Hərbi Komitəsinin sədri, Aviasiya Baş Marşalı ser Stüart Piç arasında görüşlərin Bakıda keçirilməsi təsadüfi sayılmamalıdır. Beləliklə, Bakı altı dəfə Rusiya ilə Qərb arasında ali hərbi danışıqlara ev sahibliyi etmişdir. Heç şübhəsiz, bu seçim səbəbsiz deyildir. Başlıca səbəb odur ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi müstəqil və qətiyyətli siyasət dünyanın əsas güc mərkəzləri tərəfindən ehtiramla qarşılınıb.

Prezident İlham Əliyevin müəyyən etdiyi dinamik xarici siyasət kursunun tələblərinə uyğun olaraq Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığının dərinləşdirilməsi istiqamətində sanballı addımlar atılmışdır. Avropa İttifaqı ilə münasibətlərin yeni mərhələyə keçidini təmin edəcək genişmiqyaslı "Strateji tərəfdaşlıq" sazişinin hazırlanması prosesində

SABİTLİYİN VƏ SÜLHÜN QORUNMASI ÜÇÜN BÖYÜK İŞLƏR GÖRƏN GÜCLÜ DÖVLƏTİN MÜDRİK LİDERİ

Tam müstəqil, müasir və güclü Azərbaycanın daxili və xarici siyasəti bir çox ölkələr üçün nümunədir

öyrənərək özünün iqtisadi və siyasi inkişaf modelini müəyyənləşdirir, digər tərəfdən isə beynəlxalq aləmdə qəbul edilmiş prinsiplərə uyğun olaraq öz milli maraqlarını qoruyub dövlətlərarası əlaqələrini genişləndirir.

Hazırda regionda və dünyada baş verən əsas iqtisadi-siyasi və mədəni proseslərdə Azərbaycan dövləti layihəyə təmsil olunur, öz mövqeyini bildirir və mənafətlərini qoruyur. Ölkə daxilində gedən demokratik proseslər və iqtisadi yüksəlişə yanaşı, uğurlu xarici siyasət bu gün dünyanın aparıcı dövlətlərinin, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların diqqətini Azərbaycana yönəldib və bu da beynəlxalq hüquq normalarına uyğun qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın yaranmasına və inkişafına əlverişli zəmin yaradıb.

Müasir dövrdə Azərbaycanın hüquqi dövlət quruculuğu və insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində səylərin gücləndirilməsi dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir. Belə ki, ötən 18 il ərzində Azərbaycan Respublikası insan hüquqları sahəsində fəaliyyət göstərən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı inkişaf etdirib, insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində beynəlxalq sənədlərə imza atıb və bu sahədə beynəlxalq öhdəliklərin həyata keçirilməsində mühüm nailiyyətlər əldə edib.

Bu gün dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin yürütdüyü siyasət Azərbaycanın regionda və dünyada müttəfiqlərinin sayını xeyli dərsədə artırır. Ümummilli lider Heydər Əliyevin xarici siyasət kursunu zamanın yeni çağırışlarına uyğun və dinamik şəkildə davam etdirən cənab İlham Əliyevin yüksək diplomatik istedadı sayəsində Azərbaycanın dünyanın siyasi-iqtisadi mənzərəsinə müəyyən edən aparıcı dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlarla münasibətləri keyfiyyətcə yeni müstəvidə daha da inkişaf edib. Nəticədə, ölkəmiz yalnız regionda deyil, eyni zamanda, beynəlxalq aləmdə cərəyan edən proseslərə də təsir göstərmək imkanı qazanıb. Ona görə də bu gün dünyanın narahat edən, həyatı əhəmiyyətli bir sıra problemlərdə aparıcı dövlətlərin başçılarları Azərbaycan rəhbərinin mövqeyi ilə hesablaşırlar.

Cənab İlham Əliyevin müdrək rəhbərliyi altında ölkəmiz istər ikitərəfli, istərsə də çoxtərəfli xarici

nasibət bildirmə kimi məsələlərə də mütləq gündəmə gətirilir.

Azərbaycanın yerləşdiyi region hər cəhətdən - istər geosiyasi, istərsə də strateji baxımdan böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan ölkəmiz həm qonşuluq siyasətində, həm də digər region ölkələrlə olan münasibətlərində balanslaşdırılmış siyasət yürüdü. Bu da Azərbaycanın yerləşdiyi regionun həssas və mürəkkəb olmasından irəli gəlir.

Ölkəmizin müstəqilliyini, suverenliyini, təhlükəsizliyini qorumaq və bunları beynəlxalq təhlükəsizlik sistemi ilə əlaqələndirmək, mənafeyi Azərbaycanın milli, həmçinin dövlətçilik maraqları ilə uyğun gələn ölkələrlə sıx əməkdaşlıq qurmaq, müttəfiqlik etmək və bunlardan istifadə edərək beynəlxalq sistemdə mövqeyini möhkəmləndirmək, regionda baş vermiş hər hansı bir gərginliyin və ya münaqişələrin aradan qaldırılmasına səy göstərmək, xalqın mənafeyinə uyğun xarici iqtisadi siyasət yeritmək, ölkə iqtisadiyyatını beynəlxalq iqtisadi sistemdə təmsil etmək, xarici ölkələrlə elmi, mədəni, humanitar əlaqələr qurmaq və bu kimi təşkilatlarda fəal iştirak etmək, habelə bir çox digər məsələlər hazırda ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin uğurla həyata keçirdiyi xarici siyasət strategiyasının prioritet istiqamətlərini təşkil edir.

Həmçinin Azərbaycanın müstəqilliyinə qarşı yönələn bütün təhlükələrin aradan qaldırılmasına, milli təhlükəsizliyin təmin edilməsinə, tarixi Zəfərdən sonra Ermənistanla arasına baş qaldıran separatizm və qışqıncılıq siyasətinin qarşısının alınmasına və bu məqsədlə bölgədə və dünyada müttəfiqlərin sayının artırılmasına, region dövlətləri maraqlarının üst-üstə düşməsinə təmin etməsinə, eləcə də qarşılıqlı əməkdaşlıq çərçivəsində fəaliyyət göstərməsinə də böyük önəm verilir.

Bütün bunlar regionumuzun həssas olmasının və digər böyük ölkələrin bölgədəki ortaq maraqlarının nəzərə alınması ilə həyata keçirilir. Məhz, bu baxımdan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə balanslaşdırılmış siyasətin həyata keçirilməsi hazırda Azərbaycanın böyük uğurlar qazandırdı.

Sırr deyil ki, regionumuzda hər hansı bir gərginliyin və ya münaqişənin yaranması ilk növbədə

mür, bölgəmizdə yeni inkişaf perspektivləri də təhlükə altına alınmış olur. Bu, neoinkişatçı, həmçinin regionun digər qonşu dövlətləri üçün də qətiyyətli arzuolunmaz deyildir. Ancaq qeyd etməyə lazımdır ki, bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində bu gün Azərbaycan dövləti mümkün olan təhlükələrin qarşısını almasına baxımdan diplomatik müstəvidə böyük uğurlar əldə etmişdir.

Bundan başqa, xarici siyasət prioritetlərinə Azərbaycanın Avropa Birliyi sistemində iqtisadi, mədəni sahələrdə inteqrasiyası da əsas təşkil edir. Burada məqsəd xalqın rifahını təhlükəsiz təmin etmə, xarici kapital və investisiyaları, həmçinin yeni texnologiyaların ölkə iqtisadiyyatına daxil olmasınıdır. Həmçinin Dünya Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu, Dünya Ticarət Təşkilatı ilə səmərəli əməkdaşlıqların qurulması da əsas prioritet təşkil edir.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin xarici siyasət prioritetləri sırasındadır həmçinin sivil birgə yaşayış normalarının bərqərar olması, eyni zamanda regionda və dünyada sülhü, təhlükəsizliyi təmin edən BMT, ATƏT kimi digər nüfuzlu və mötəbər beynəlxalq qurumların fəaliyyətində iştirak etmək durur. Eyni zamanda ayrı-ayrı regionlarda yaşayan azərbaycanlıların hüquqlarının qorunması və bunların beynəlxalq hüquq normaları ilə təmin olunması daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Azərbaycanın xarici aləmdə apardığı siyasət dövlətimizin beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq hərəkət etmək istəyindən qaynaqlanıb. Azərbaycan dünyada sabitliyin və sülhün qorunması üçün çalışan ciddi aktorlardandır. Ölkəmiz bu gün regionda və dünyada nüfuzu gün-gündən artan güclü siyasi oyunçulardan biridir. Azərbaycan bu gün Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində böyük rol oynayır. Enerji ehtiyatları böyük olan dövlətlər kifayət qədər çoxdur. Ancaq bununla belə Azərbaycan ondan səmərəli şəkildə istifadə edir və onu digər dövlətlərə təzyiq etmək vasitəsi kimi deyil, əksinə, qarşılıqlı əməkdaşlıq vasitəsi kimi görür ölkədə.

Malik olduğu iti fəhmi və diplomatik məharəti hesabına Prezident İlham Əliyevin son 18 il ərzində ölkəmizin və eləcə də Avropanın enerji təhlükəsizliyinin tə-

enerji ehtiyatlarına malik olub-olmamaq bölgüsü ilə müəyyən ediləcək", - fikri təsadüfi sayılmamalıdır.

Ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft diplomatiyasını uğurla davam etdirən cənab İlham Əliyev müxtəlif obyektiv və subyektiv çətinliklərin öhdəsindən gələrək 2006-cı ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan, 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum kimi nəheng neft və qaz marşrutlarının reallaşdırılmasına nail oldu. Dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, "neft kəmərlərinin, xüsusilə Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin tikintisi də tarixi hadisə idi. Təkcə ona görə yox ki, ilk dəfə olaraq Xəzər dənizinin nefti Aralıq dənizinin bazarlarına çıxarıldı. Eyni zamanda, ona görə ki, bu kəməri yeni bir yol, yeni bir dəhliz açdı". Söhbət ilk növbədə Cənub Qaz Dəhlizindən gedir. Onun yaradılması istiqamətində ilk addım olaraq 2011-ci ildə Avropa Komissiyası ilə Azərbaycan arasında Strateji əməkdaşlıq və enerji sahəsində Anlaşma Memorandumu, növbəti ildə isə TANAP-ın çəkilişinə dair Azərbaycan və Türkiyə arasında tarixi saziş imzalandı. Bu prosesdə ən əsas həlqələrdən biri sərəməyə qoyulmuş idi və yüksək səviyyədə həll olundu.

2017-ci il sentyabrın 14-də beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi sahəsində yeni tarixi bəşirə yazdığına şahidlik etdi. Həmin gün Azərbaycanın unikal enerji strategiyasının memarı olan Heydər Əliyevin adı daşıyan mərkəzdə "Azəri", "Çıraç" və "Günəşli" yataqları üzrə yeni sazişin imzalanması ilə bu yataqların işlənilməsi 2050-ci ilə qədər uzadıldı. Şübhəsiz, cənab İlham Əliyevin uğurlu həyata keçirdiyi bu siyasət Azərbaycanın tərəfdaş və dost ölkələrinin sayının artmasına, dövlətimizin beynəlxalq nüfuzunu yüksəltməsinə və Azərbaycanla ikitərəfli, qarşılıqlı əlaqələrin yaranmasında maraqlı olan ölkələrin çevrəsində genişlənməsinə səbəb oldu.

Son 18 il ərzində Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə regionda böyük neqliyyət layihələri icra olunmaqdadır. Şərqi-Qərbi neqliyyət marşrutu artıq reallaşdırıldı. 2017-ci ilin oktyabrında Bakı-Tbilisi-Qars demir yolunun açılması maraqlıdır. Hazırda Şimal-Cənub neqliyyət dəhlizinin yaradılması

böyük layihələrdir. Xüsusilə 2019-cu ildə Azərbaycanın global neqliyyət qovşağı kimi statusu daha da möhkəmlənmişdir. Çindən gələn ilk qatar Bakı-Tbilisi-Qars demir yolundan keçərək Avropaya çatmışdır. Milli iqtisadiyyata təkan verəcək, daşınma xərclərini azaldacaq demir yolu sistemi müasirləşdirilib və bu proses davam etməkdədir.

Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən müdrək siyasəti sayəsində Azərbaycan son 18 il ərzində təkcə dünyanın enerji və neqliyyət xəritəsini yenidən tərtib etmiş, eyni zamanda dünyada ümumbeşəri dəyərlərin qorunması və təbliği istiqamətində fantastik nailiyyətləri imza atıb. Dünyada sivilizasiyalararası dialoq sahəsində ciddi problemlərin yaşanması, bu fonda konfliktlərin artması tendensiyanın müəyyənləşməsinə, xüsusilə də islamofobiya kimi təhlükəli meyillərin bir sıra dövlətlər və digər subyektlərin siyasətində özünə geniş yer almağı reallığında Azərbaycanın mədəniyyətə dialoq məkanına çevrilməsi faktı da global əhəmiyyət kəsb edən məsələdir. Bu məsələlərin həlli istiqamətində Azərbaycanı təcrübəsi digər ölkələr üçün örnək ola bilər.

Bir daha vurğulayaq ki, Prezident cənab İlham Əliyevin bütövlükdə 18 il ərzində, o cümlədən son iki ildə həyata keçirdiyi uğurlu daxili siyasət nəticə etibarilə Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə mövqələrinin möhkəmlənməsi mənafeyinə xidmət göstərmişdir. Təkcə daxili siyasətdə deyil, xarici siyasətdə də varislik prinsipi qorunub saxlanılmışdır. Başqa sözlə, Prezident İlham Əliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu çoxvекtorlu, müstəqil və milli maraqlaruna əsaslanan xarici siyasət kursunu sürətlə dəyişən dünyanın geosiyasi reallıqlarına adekvat olaraq çevik, innovativ və hücum diplomatiyası taktikasına əsaslanaraq davam etdirir. Milli dövlətçilik maraqlarının müdafiəsi həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formatda həyata keçirilən bu siyasətin başlıca məzmununu təşkil edir. Həmin siyasətin uğurlu təmin edən çoxsaylı parametrləri arasında birinci mövqədə dayanan amil Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq siyasətin nüfuzlu şəxsiyyəti statusuna yüksəlməsi